

ŞƏRQ qapısı

Doğma, canım-varlığım qədər
sevdiyim Azərbaycanım
mənim qibləgahımdır

İlham Əliyev

Qəzet 1921-ci
ildən çıxır

Təsisçi: Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi və Nazirlər Kabineti

Sayı: 22 (20.676)

5 fevral 2013-cü il, çərşənbə axşamı

Gündəlik ictimai-siyasi qəzet

www.serqqapisi.az

Qiyməti 20 qəpik

Rəsmi xronika

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev fevralın 4-də Beynəlxalq İdman Atıcılığı Federasiyasının baş katibi Frants Şrayberi qəbul etmişdir.

Beynəlxalq İdman Atıcılığı Federasiyasının baş katibi Frants Şrayber Azərbaycana səfərindən məmnunluğunu ifadə etdi. Ölkəmizlə yaxından tanış olduqlarını deyən Frants Şrayber Qəbələdəki idman kompleksinə getdiklərini və Bakıda bir sıra idman obyektlərinə baş çəkəcəklərini vurğulayaraq Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə idmana dövlət səviyyəsində göstərilən diqqətin önəmini qeyd etdi.

Dövlətimizin başçısı ölkəmizdə idmanın müxtəlif növlərinin sürətlə inkişaf etdiyini bildirdi. Prezident İlham Əliyev Beynəlxalq İdman Atıcılığı Federasiyasının ölkəmizin müvafiq qurumları ilə əməkdaşlığının önəmini qeyd etdi. Azərbaycanın müxtəlif beynəlxalq idman yarışlarının keçirilməsinə hazır olduğunu bildirən Prezident İlham Əliyev artıq bir sıra dünya kuboklarının, Avropa çempionatlarının ölkəmizdə təşkil olunduğunu, 2015-ci ildə isə ilk Avropa Oyunlarına respublikamızın ev sahibliyi edəcəyini Azərbaycanda idmanın inkişafına yaradılan yüksək şəraitin göstəricisi kimi dəyərləndirdi. Dövlətimizin başçısı bu cür beynəlxalq yarışların gələcəkdə də uğurla keçiriləcəyinə ümidvar olduğunu vurğuladı.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2013-cü il 4 fevral tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikasının sosial-ictimai həyatında göstərdikləri xidmətlərinə görə Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının əməkdaşları "Tərəqqi" medalı ilə təltif edilmişlər. Təltif olunanlar arasında Naxçıvan Muxtar Respublikası Həmkarlar İttifaqları Şurasının əməkdaşları da vardır:

Cəfərov Yusif Cəbrayıl oğlu
Əsgərov Eyvaz Mustafa oğlu
Hüseynova Əfsanə Teymur qızı
Novruzov Sucaxan Müseyib oğlu
Rzayeva Yəməh Həsənalı qızı

Fevralın 4-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisində "2012-ci ilin yekunları və qarşıda duran vəzifələr" mövzusunda müşavirə keçirilmişdir.

Məsələ ilə bağlı Naxçıvan Muxtar Respublikasının iqtisadi inkişaf naziri Famil Seyidov və Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin sədri Bəxtiyar İsmayılov çıxış etmişlər.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri Asəf Məmmədov, Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Energetika Agentliyinin Baş direktoru Yasin Səfərov, Naxçıvan Muxtar Respublikasının rabitə və informasiya texnologiyaları naziri Rövşən Məmmədov, Naxçıvan Muxtar Respublikasının maliyyə naziri Xalid İsgəndərov,

mişdir. İstifadəyə verilmiş onlarla təhsil, səhiyyə, mədəniyyət obyektləri, dünya standartları səviyyəsində çəkilmiş yollar iqtisadi tərəqqinin mühüm göstəricilərindəndir. Öldə olunmuş nəticələr arxayınlaşmaq üçün əsas vermir. Bu nəticələrin daha da yaxşılaşdırılması üçün fəaliyyət gücləndirilməli, bəzi sahələrdə buraxılmış nöqsan və çatışmazlıqlar aradan qaldırılmalıdır".

Ali Məclisin Sədri ötən il işdə buraxılmış nöqsanlara toxunaraq demişdir: "Araşdırmalar göstərir ki, müvafiq tapşırıqların verilməsinə baxmayaraq, daxili bazarın qorunması və yerli istehsalın inkişafı sahəsində imkanlardan hələ də tam istifadə olunmur. Muxtar respublikada iqtisadi inkişafın nəticəsi olaraq əhalinin gəlirləri artır. Bu, təbii haldır. Lakin

M.C.Abbasovun Naxçıvan Muxtar Respublikası

Baş nazirinin müavini-kənd təsərrüfatı naziri

vəzifəsindən azad edilməsi haqqında

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin

Fərmanı

Naxçıvan Muxtar Respublikası Konstitusiyasının 5-ci maddəsinin II hissəsinin 22-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Məmməd Cəfərqulu oğlu Abbasov Naxçıvan Muxtar Respublikası Baş nazirinin müavini-kənd təsərrüfatı naziri vəzifəsindən azad edilsin.

Naxçıvan Muxtar Respublikası
Ali Məclisinin Sədri

Vasif TALIBOV

Naxçıvan şəhəri, 4 fevral 2013-cü il

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisində müşavirə keçirilmişdir

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının Naxçıvan Muxtar Respublikası İdarəsinin sədri Səbuh Məmmədov, Naxçıvan Muxtar Respublikasının səhiyyə naziri Niyazi Novruzov, Naxçıvan Muxtar Respublikasının vergilər naziri Əli Mahmudov və Naxçıvan Muxtar Respublikasının ədliyyə naziri Suliddin Əliyev müzakirə olunan məsələ ilə əlaqədar məlumat vermişlər.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasif Talibov müşavirədə çıxış edərək demişdir: "Hər bir ölkədə, regionda görülmüş işlərin nəticəsi makroiqtisadi sabitliyi təmin edən iqtisadi artımla müəyyənənəşir. Bu baxımdan, hər il olduğu kimi, 2012-ci ildə də muxtar respublikada Ümumi Daxili Məhsulun həcmində artım təmin olunmuş, sənaye və digər istehsal sahələrinin inkişafına diqqət artırılmışdır. Bir sıra iri miqyaslı layihələr həyata keçirilmiş, sahibkarlığın inkişafı üçün əlverişli şərait yaradılmış, yerli xammaldan istifadəyə əsaslanan yeni istehsal və xidmət sahələri işə salınmışdır. Nəticədə, muxtar respublikanın idxaldan asılılığı əhəmiyyətli dərəcədə azalmış, iqtisadiyyatın daxili resurslar hesabına ixrac-yönümlü inkişaf xətti götürməsi təmin edil-

yol vermək olmaz ki, gəlirlərin həcmində müşahidə olunan artım istehlak bazarında qiymətlərin də heç bir səbəb olmadan artması ilə nəticələnsin. Yerli istehsalın inkişafı, istehsal olunmuş məhsulların satış həcmində artırılması bu məhsulların muxtar respublika hüdüdlərindən kənarında da satışa çıxarılmaq imkanlarının düzgün qiymətləndirilməsindən xeyli dərəcədə asılıdır. Lakin muxtar respublikada məhsulun ixrac potensialının artırılması istiqamətində görülən işlər qənaətbəxş deyil. Yerli məhsulların lazımı səviyyədə tanıdılmaması və reklamın bazar iqtisadiyyatı prinsiplərinə uyğun qurulmaması həmin məhsulların xarici bazara çıxışına mane olur".

Muxtar respublikada əməliyyatların nağd yolla aparılmasının qarşısının lazımı səviyyədə alınmadığını bildirən Ali Məclisin Sədri demişdir ki, cari ilin yanvar ayının 1-nə olan məlumata görə, muxtar respublikada 2 min 161 hüquqi, 14 min 676 fiziki şəxs olmaqla, 16 min 837 bank hesabı açılmışdır. Lakin onlardan 2780-i və ya 17 faizi aktiv hesab deyil. Bu isə onu göstərir ki, aktiv olmayan hesab sahibləri ya əməliyyatları nağd yolla həyata keçirirlər, ya da onların fəaliyyətləri üçün müvafiq qurumlar tərəfindən lazımı şərait yaradılmayıb.

"Son illər muxtar respublikada tikinti işləri geniş vüsət almışdır", – deyən Ali Məclisin Sədri qeyd etmişdir ki, istifadəyə verilən, müasir standartlara uyğun tikilən sosial və inzibati obyektlərin sayının ildən-ildə artmasına baxmayaraq, tikinti təşkilatlarının keyfiyyət amilinə yetərinə diqqət yetirməməsinin nəticəsidir ki, istifadəyə verildəndən sonra bəzi obyektlərin əsaslı təmirinə ehtiyac yaranır. Kənd təsərrüfatında da mövcud potensialdan tam istifadə olunmur. Əkinəyərli torpaq sahələrinin elmi cəhətdən araşdırılması və onların əkin dövrüyyəsinə daxil edilməsi, əkin zamanı mütərəqqi üsulların tətbiqi, texnikadan səmərəli istifadə işi düzgün təşkil edilməmişdir. Bütün bunlar əldə olunan nəticələrin daha da artırılmasına mane olur. Məhsuldarlığa mənfi təsir göstərən digər amil isə şoranlaşma və eroziyaya qarşı mübarizə tədbirlərinin davamlı xarakter almaması, suvarmanın düzgün aparılmaması və mütərəqqi suvarma metodlarından istifadənin zəif təşkili ilə bağlıdır.

Ali Məclisin Sədri demişdir: "Muxtar respublikanın şəhər və rayonlarında aparılan

yoxlamalar göstərir ki, aid orqanlar tərəfindən istehlakçıların elektrik enerjisi və təbii qazdan səmərəli və düzgün istifadəsinə lazımı səviyyədə nəzarət olunmur. Pərakəndə çəkilmiş elektrik dirəkləri və xətləri vaxtında dəyişdirilmir, xətlərə toxunan ağacların budanması davamlı təşkil olunmur. İstər rayon mərkəzlərində, istərsə də qəsəbə və kəndlərdə nizam-intizam aşağı səviyyədədir. Yeni tikilən inzibati binaların saxlanma vəziyyəti qənaətbəxş deyil. Şəhər və rayon mərkəzlərində təmir olunmayan çoxmərtəbəli yaşayış binalarında blokların qapı və pəncərələri, həmçinin dam örtüklərinin bir çoxunun nasaz vəziyyətdə olması qış mövsümünə hazırlığın yerlərdə aşağı səviyyədə təşkil olduğunu göstərir".

Təhsil, səhiyyə, mədəniyyət və kütləvi informasiya vasitələrinin fəaliyyətlərində də bir sıra nöqsanların olduğunu bildirən Ali Məclisin Sədri demişdir ki, təhsilin təşkili sahəsində bir sıra problemlər vardır. Ümumtəhsil müəssisələrinin hamısının ən müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyaları ilə təchiz olunmasına baxmayaraq, tədrisin müasir tələblər səviyyəsində təşkili,

Ardu 2-ci səhifədə

tədris zamanı müasir interaktiv metodlardan istifadə lazımı səviyyədə deyil. Səhiyyə müəssisələrinin də fəaliyyətində nöqsanlar vardır. Son illər ərzində səhiyyə xidmətinin səviyyəsinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı muxtar respublikada bir sıra tədbirlər həyata keçirilmiş, ən müasir xəstəxanalar, tibb ocaqları istifadəyə verilmişdir. Lakin təəssüf ki, kadr çatışmazlığı, həkimlərin və tibb işçilərinin bilik səviyyələrinin aşağı olması ən müasir avadanlıqlardan istifadə əmsalını aşağı salır, diaqnoz qoyularkən və ya laborator müayinələr aparılarkən səhvlərə yol verilir. Tibb müəssisələrinin fəaliyyətlərinə nəzarət zəifdir. Mədəniyyət müəssisələri də öz işlərini günün tələbləri səviyyəsində qura bilmirlər. Bir çox mədəni-maarif müəssisələrində aparılan yoxlamalar göstərir ki, bu müəssisələrin əksəriyyətində iş intizamı aşağı səviyyədədir, tədbirlər planına əməl olunmur. Muxtar respublika kitabxanalarına, eləcə də təhsil müəssisələrindəki kitabxanalara 1 milyon nüsxədən artıq latin qrafikası ilə yeni nəşr olunmuş kitabların verilməsinə baxmayaraq, onlardan istifadə aşağı səviyyədədir. Bu, kitabxanalarda işin düzgün qurulmasının, oxucu cəlb üçün maarifləndirici tədbirlərin aparılmamasının nəticəsidir. Bir çox hallarda belə müəssisələrdə qeyri-ixtisas sahiblərinin işə götürülməsi də işdə nöqsanların yaranmasına gətirib çıxarır. Muxtar respublikanın kütləvi informasiya vasitələri də yaradılan şəraitdən düzgün istifadə etmirlər. 2012-ci ildə işdə müəyyən nöqsanlara yol verilmiş, Naxçıvan Dövlət Televiziyasında və Naxçıvan Dövlət Radiosunda yaradıcı iş düzgün qurulmamış, proqram siyasəti lazımı səviyyədə aparılmamış, efrədə nöqsanlara yol verilmişdir. “Şərq qapısı” qəzetində, şəhər və rayon qəzetlərində verilən yazılarda janrların tələblərinə əməl edilməmişdir. Mətbuat orqanlarında yaradıcılıq axtarışının olmaması, kənar müəlliflərlə işin istənilən səviyyədə qurulmaması kimi problemlər hələ də qalmaqdadır.

“Qeyd olunan nöqsan və çatışmazlıqlar aidiyyəti qurumların məsuliyyət hissini artırılmasını tələb edir. Qarşıda ki dövr ərzində istər mərkəzi, istərsə də yerli icra hakimiyyətləri işə münasibəti kökündən dəyişməlidirlər”, – deyən Ali Məclisin Sədri aidiyyəti orqanlara konkret tapşırıqlar verərək bildirmişdir ki, muxtar respublika büdcəsinin həcmi il-dən-ilə artması nəzərə alınaraq Maliyyə Nazirliyi və onun yerli qurumları büdcə vəsaitinin təyinatına uyğun və səmərəli istifadəsinə nəzarəti artırmalı, debitor borcların yaranmasının qarşısını almalı, qanunsuz xərclərə yol verməməlidirlər. İqtisadi fəaliyyətin bütün sahələrində həyata keçirilən və mümkün olan maliyyə əməliyyatlarının nağdsız hesablaşmalar vasitəsilə aparılması təmin olunmalıdır. Bunun üçün Maliyyə Nazirliyi, Vergilər Nazirliyi və Mərkəzi Bankın Naxçıvan Muxtar Respublikası İdarəsi qarşılıqlı əməkdaşlıq şəraitində fəaliyyət göstərməli, əməliyyatların bank hesabları vasitəsilə aparılmasına nəzarəti gücləndirməlidirlər. Gəlirlərin inflyasiya təsirindən qorunması, bazarda pul kütləsinin artmasının qarşısını alınması məqsədilə əhalidə və sahibkarlıq subyektlərində olan sərbəst pul vəsaitlərinin banklara cəlb olunması üçün muxtar respublikada fəaliyyət göstərən bank müəssisələri tərəfindən maarifləndirmə tədbirləri gücləndirilməli, yeni əmanət növləri və faizləri tətbiq olunmalıdır. Özəl sektorun inkişafı və sahibkarlıq subyektlərinə maliyyə dəstəyinin gücləndirilməsi məqsədilə bank və kredit təşkilatları tərəfindən verilən kreditlərin coğrafiyası tələbatla uyğun genişləndirilməli, onların çoxsahəli və səmərəli olması təmin edilməli, kreditlərin verilməsində daha münasib faiz dərəcələrinin tətbiqi diqqət mərkəzində saxlanılmalıdır.

Ali Məclisin Sədri Naxçıvan Muxtar Respublikası Vergilər Nazirliyinə tapşırılmışdır ki, aidiyyəti orqanlarla birlikdə muxtar respublikanın ticarət obyektlərində alqı-satqı əməliyyatlarının digər valyutalarla aparılmasının qarşısını alsın, Azərbaycanın manatının əsas tədavül vasitəsi olmasına nəzarəti artırınsın, quraşdırılan POS-terminallardan səmərəli istifadənin təmin olunması üçün əhali və sahibkarlıq subyektləri arasında izahat işlərini gücləndirsin. Şəhər və rayon icra hakimiyyəti orqanlarının və təşkilatların rəhbərləri də öz işçilərinin bankomat kartları vasitəsi ilə POS-terminallardan istifadələrinə

nəzarəti gücləndirməlidirlər. Bununla bağlı hər bir təşkilatda tədbirlər görülməli, nağdsız əməliyyatların aparılması istiqamətində işçilərin məsuliyyəti artırılmalıdır.

Ali Məclisin Sədri Naxçıvan Muxtar Respublikası İqtisadi İnkişaf Nazirliyi üçün də konkret vəzifələr müəyyənləşdirmişdir. Qeyd olunmuşdur ki, daxili bazanın xarici amillərin təsirindən qorunmasında yerli istehsalın inkişafının xüsusi rolu nəzərə alınaraq yerli xammaldan istifadə əsasında fəaliyyət göstərən və satış bazarı olan yeni müəssisələrin yaradılması İqtisadi İnkişaf Nazirliyi tərəfindən bundan sonra da daim diqqət mərkəzində saxlanılmalı, daxili bazarda süni qiymət artımının qarşısını alınması məqsədilə həyata keçirilən tədbirlərin təsirliliyi artırılmalıdır. Nazirlik istehsal olunan məhsulların rəqəbat qabiliyyətinin artırılması məqsədilə yeni müəssisələr yaradılarkən mütərəqqi texnologiyaya əsaslanan təkliflərə daha çox üstünlük verməlidir. Həmçinin yerli məhsulların xarici bazarlarda tanınması və satışının təşkili məqsədilə marketing araşdırmaları aparılmalı və bu məhsulların reklamının müasir tələblər səviyyədə təşkilinə xüsusi diqqət yetirilməlidir. İqtisadi İnkişaf Nazirliyi yerli icra hakimiyyəti orqanları ilə birlikdə rayon mərkəzlərində və kəndlərdə kiçik fərdi təsərrüfatların və istehsal sahələrinin yaradılması və onların fəaliyyətinə lazımı dövlət dəstəyinin göstərilməsi istiqamətində söylərini artırmalıdır.

Ali Məclisin Sədri demişdir: “Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi qablaşdırılmış və ədədi məhsulların çəkisi, keyfiyyətinin yoxlanılması, digər patentləşdirilmiş əmtəə nişanı adı altında bazarlara keyfiyyətsiz məhsul çıxarılmasına qarşı tədbirləri gücləndirməli, aid qurumlarla birgə vaxtı ötmüş və sağlamlıq üçün zərərli məhsulların satışdan çıxarılmasını təmin etməlidir. Yerli istehsalın qorunması, həmçinin istehlak bazarının keyfiyyətli məhsullarla təchiz olunması üçün Dövlət Gömrük Komitəsi idxal-ixrac əməliyyatlarının mövsümə uyğun olaraq tənzimlənməsini bundan sonra da davam etdirməlidir. Dövlət Gömrük Komitəsi Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi ilə birlikdə yeni dəyişdirilmiş meyvə və tərəvəz, eləcə də süniət məhsullarının muxtar respublikaya idxalının və satışının qarşısını almaq məqsədilə təsirli tədbirlər görməlidir. Qeyd olunanlarla yanaşı, Gömrük Komitəsi dövlət sərhədinin bütün buraxılış məntəqələrində sanitariya və karantin mühafizəsi üzrə tədbirlərin müasir tələblər səviyyəsində təşkilini bundan sonra da diqqət mərkəzində saxlamalıdır”.

Ali Məclisin Sədri qeyd etmişdir ki, həyata keçirilən islahatların nəticəsi olaraq, kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalında hər il artım müşahidə olunur. İqtisadi İnkişaf Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi və yerli icra hakimiyyətləri qiymət artımına yol verməmək üçün istehsal olunmuş məhsulların yarmarkalar vasitəsi ilə birbaşa istehsalçılara tərəfindən satışını davam etdirməlidirlər. Soyuducu anbarlarda məhsulların saxlanmasının normativ qaydalara uyğunluğunu təmin edilməsi, eləcə də mövsüm ərzində tələbatdan artıq məhsulun anbarlara cəlb olunması üçün İqtisadi İnkişaf Nazirliyi öz fəaliyyətini gücləndirməlidir. Kənd təsərrüfatının muxtar respublika iqtisadiyyatındakı xüsusi çəkisi nəzərə alınaraq Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi ilə Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsi müvafiq qurumlarla birgə yerlərdə sahibkarlarla görüşlər keçirməli, intensiv əkin metodları tətbiq olunmalı, əkin və suvarma işlərinin yeni qaydada aparılmasına diqqət artırılmalıdır. Əkin zamanı torpaq altına qüvvəli yemləmə gübrələrinin verilməsi təmin edilməli, “Naxçıvan Aqrolizin” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti tərəfindən lazımı gübrə ehtiyatı yaradılmalıdır.

Qeyd olunmuşdur ki, torpaq və iqlim xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla bitkililik məhsullarının rayonlar üzrə yerli şəraitə uyğun inkişaf etdirilməsi, növbəli əkin sisteminin tətbiqi və torpaqların münbitliyinin artırılması məsələləri ilə bağlı Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsi yerli icra hakimiyyətləri ilə birlikdə yerlərdə mütəmadi olaraq maarifləndirici tədbirlərin həyata keçirilməsini təşkil etməlidirlər. Əkinçilikdə məhsuldarlığın artırılması məqsədilə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi Azərbaycan Milli Elmlər Akademi-

yasının Naxçıvan Bölməsi ilə birlikdə yeni məhsuldar sortların sınaqdan keçirilməsinə və rayonlaşdırılmasına xüsusi diqqət yetirməlidir. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi əkin sahələrində məhsuldarlığın aşağı düşməsinə səbəb olan ziyanverici və xəstəliklərə qarşı mübarizə tədbirlərini gücləndirməli, tələb olunan dərman preparatlarına tələbatı dürrütləşdirməli, “Naxçıvan Aqrolizin” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti ilə birlikdə həmin dərman preparatlarının muxtar respublikaya gətirilərkən istehsalçılara çatdırılması təmin edilməli, onlardan yerində, vaxtında və qaydasında düzgün istifadə edilməsilə bağlı izahat işləri aparılmalıdır. Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsi, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Naxçıvan Bölməsi, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Dövlət Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Komitəsi eroziyaya uğramış, şoranlaşmış və digər səbəblərdən əkin üçün yararsız hala düşmüş torpaqların müəyyən edilməsi, xəritələşdirilməsi və istifadəyə yararlı vəziyyətə gətirilməsi ilə bağlı müvafiq tədbirlər həyata keçirməlidirlər.

Müşavirədə bildirilmişdir ki, Dövlət Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Komitəsi torpaqların şoranlaşmasının qarşısını almaq üçün meliorativ tədbirləri davam etdirməli, yerli icra hakimiyyətləri ilə birlikdə suvarma suyundan səmərəli istifadəni daim nəzarətdə saxlamalıdır. Dövlət Baytarlıq Xidməti və onun yerli orqanları yaradılmış şəraitdən düzgün istifadə etməli, profilaktik tədbirləri gücləndirməli, xəstəliklərin qarşısını alması, heyvanların cins tərkibinin yaxşılaşdırılması üçün əlavə tədbirlər görməli, süni mayalanmanın üstün cəhətlərinin təbliği, mal-qaranın, xüsusilə gətirilmiş damazlıq cins mal-qaranın saxlanılma şərtləri ilə bağlı əhali arasında maarifləndirmə tədbirləri aparılmalıdır. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi kənd təsərrüfatına yararsız və ya az yararlı torpaq sahələrində meşə və qoruyucu meşə zolaqlarının salınmasını diqqət mərkəzində saxlamalı, meşə fondundan səmərəli istifadə olunması, onun qorunması və bərpası ilə bağlı tədbirləri daha da gücləndirməlidir. Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi muxtar respublikada həyata keçirilən tikinti-abadlıq işlərində keyfiyyət amilinə nəzarəti artırmalı, tikinti sektorunda bədbəxt hadisələrin qarşısını alması üçün işçilər arasında texniki təhlükəsizlik qaydaları haqqında təlimatlandırmanın təşkilini, işçilərin fərdi və xüsusi mühafizə vasitələri ilə təchiz olunmasını nəzarətdə saxlamalıdır. Tikintilərdə keyfiyyət sertifikatı olmayan materialların gətirilərkən istifadə olunmasının qarşısı alınmalıdır. Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi mülkiyyətdən asılı olmayaraq, bütün müəssisə və təşkilatlarda işçilərə əmək müqaviləsinin bağlanması vəziyyətini, bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri ilə bağlı əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarından icbari sığorta müqaviləsinin mövcudluğunu araşdırmalı, əməyin mühafizəsinin təşkili vəziyyətini mütəmadi olaraq nəzarətdə saxlamalıdır. Naxçıvan Regional Peşə Tədris Mərkəzində muxtar respublikanın tələbatına uyğun peşə kurslarının təşkili davam etdirilməlidir. Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyi muxtar respublikada universal telekommunikasiya və poçt xidmətlərinin, eləcə də simsiz internetin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi və aidiyyəti təşkilatlarla birlikdə elektron hökumətin yaradılması istiqamətində fəaliyyətini daha da artırmalıdır.

Son illər geniş vüsət alan quruculuq tədbirlərinin əsas tərkib hissəsindən birinin də magistrat və yerli əhəmiyyətli yolların yenidən qurulması və bərpası olduğunu bildiren Ali Məclisin Sədri demişdir ki, müasir tələblər səviyyəsində inşa olunan yollar əhalinin rahat gediş-gəlişi üçün imkanlar yaratmış, bununla yanaşı, ucqar kəndlərimizin iqtisadi inkişafına da müsbət təsir göstərmişdir. Nəqliyyat Nazirliyi muxtar respublikanın bütün yaşayış məntəqələrinə gediş-gəlişi təmin etmək məqsədilə yeni marşrutların yaradılmasını diqqət mərkəzində saxlamalı, yerli icra hakimiyyətləri ilə birlikdə xüsusən qış aylarında bütün marşrutların vaxtılı-vaxtında hərəkətini təmin etməlidir. Dövlət Baş Sığorta Agentliyi isə muxtar respublikada sığorta fəaliyyətinin canlandırılması üçün müvafiq işlər görməli, aidiyyəti orqanlarla birlikdə sığortanın, xüsusilə könnüllü sığortanın müxtəlif növlərinin mahiyyəti

və təbliği ilə bağlı hüquqi və fiziki şəxslər arasında izahat xarakterli tədbirlərin keçirilməsinə nail olmalı, əhali arasında sığortaya olan etibarlılığı artırmaq üçün müvafiq işlər görməli, yol verilmiş nöqsanları aradan qaldırmalıdır.

Müşavirədə prioritet sahə olan təhsilin inkişafına xüsusi diqqət yetirilməsinin vacibliyi vurğulanmış, Təhsil Nazirliyinin qarşısında konkret vəzifələr qoyulmuşdur. Ali Məclisin Sədri qeyd etmişdir ki, muxtar respublikada təhsilin keyfiyyətini daha da yaxşılaşdırmaq məqsədilə Təhsil Nazirliyi ümumtəhsil məktəblərində informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının imkanlarından faydalı istifadəni təmin etməli, dərns zamanı müasir əyani vasitələrin tətbiqi üçün müvafiq tədbirlər həyata keçirməlidir. Müasir dünyada yüksək bilik və məlumat əldə etməyin əsas yollarından olan xarici dillərin tədrisinə ciddi diqqət yetirilməlidir. Bilik və bacarıqların möhkəmləndirilməsi məqsədilə tədris planlarında yer alan dərnek və fakültativ məşğələlərin təşkili kampaniya xarakteri daşımamalı, şagirdlərin dərnsdən-sonrakı təhsilə marağı artırılmalı, həmçinin məktəbyaşlı uşaqların fiziki hazırlığını gücləndirmək məqsədilə bədən tərbiyəsi və hərbi hazırlıq dərslərinin təşkilinə gündəlik nəzarət olunmalıdır. Ali təhsil müəssisələri ixtisaslı kadrlara olan tələbatın dolğun şəkildə ödənilməsinə təmin etməli, kadr hazırlığına ciddi yanaşmalı, nəzəri biliklərin öyrədilməsi ilə yanaşı, bu biliklərin praktik cəhətdən mənimsənilməsi üçün aidiyyəti orqanlarla birlikdə təcrübə məşğələlərin keçirilməsinə diqqət artırılmalıdır.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Səhiyyə Nazirliyinə tapşırılmışdır ki, müvafiq qurumlarla birlikdə iş yerlərində, bazarlarda, kommunal və ictimai xidmət obyektlərində sanitariya-gigiyena qaydalarının tətbiqinə nəzarəti artırınsın. Səhiyyə müəssisələrində əmək intizamına, tibbi heyətin ixtisasartırma kurslarına göndərilməsinə ciddi əməl olunsun. Tibb müəssisələrində quraşdırılan müasir avadanlıqların öyrənilməsi və qorunmasına, vaxtılı-vaxtında servis xidmətinin təşkilinə nəzarət olunsun, dezinfeksiya işlərinin aparılması təmin edilsin.

Ali Məclisin Sədri demişdir: “Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi tabeliyində olan müəssisə və təşkilatlara nəzarət etməli, mədəniyyət müəssisələrinin, klub və kitabxanaların fəaliyyətində ciddi dönüş yaratmalıdır. İnsanların intellektual səviyyəsinin artırılması, təhlil aparmaq qabiliyyətinin formalaşdırılması üçün hər zaman ehtiyac duyduğu vasitələrdən biri olan kitab oxumaq və mütləmə mədəniyyətini artırmağın ən sadə yolu kitabxanaların xidmətində istifadədir. Buna görə də kitabxana işi günün tələbləri səviyyəsində təşkil olunmalı, kitabxanalara oxucu cəlbini yeni metod və vasitələrindən istifadə edilməlidir. Mədəniyyət müəssisələri folklorumuzun, bütövlükdə milli dəyərlərimizin öyrənilməsi və təbliği istiqamətində söylərini artırmalıdır. Muxtar respublikada yaradıcılıq təşkilatlarının fəaliyyəti xüsusi qayğı ilə əhatə olunub, onların səmərəli fəaliyyətləri üçün hər cür şərait yaradılıb. Buna baxmayaraq, yaradıcılıq birlikləri hələ də dərğunluqdan çıxıb bilmirlər. Muxtar respublikada gənclərlə aparılan iş də yaxşılaşdırılmalı, Gənclər və İdman Nazirliyi gənclərin Vətənə məhəbbət, dövlətçiliyə sədaqət, milli dəyərlərimizə hörmət ruhunda tərbiyəsinə diqqət gücləndirməlidir. Gənclərin sağlam böyüməsində idmanın xüsusi rolu nəzərə alınmalı, gənc və yeniyetmələr idman federasiyalarına cəlb edilməli, idmanın kütləviyyəti təmin olunmalıdır. Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi aztəminatlı ailələrin sosial problemlərinin həlli üçün aidiyyəti orqanlarla birlikdə müvafiq işlərin həyata keçirilməsini diqqət mərkəzində saxlamalı, ailə dəyərlərinin qorunması sahəsində maarifləndirici tədbirləri gücləndirməlidir. Dövlət Statistika Komitəsi muxtar respublikanın sosial-iqtisadi inkişafı ilə bağlı təhlili materialların, eləcə də tematik icmalların hazırlanaraq kütləvi informasiya vasitələrində işıqlandırılmasını bundan sonra da davam etdirməlidir”.

Ali Məclisin Sədri qeyd etmişdir ki, muxtar respublikada hər il onlarla yeni müəssisə istifadəyə verilir, yeni iş yerləri açılır, əhalinin məşğulluq probleminin həlli istiqamətində tədbirlər görülür. Buna uyğun

olaraq Dövlət Sosial Müdafiə Fondu özəl sektorda fəaliyyət göstərən fiziki və hüquqi şəxslərin məcburi dövlət sosial sığorta haqlarının ödənilməsinə tam şəkildə cəlb olunması üçün tədbirlərin ardıcılığını və nəticəli olmasını təmin etməlidir. Dövlət Energetika Agentliyi və "Naxçıvanqaz" İstehsalat Birliyi enerji daşıyıcılarından qanunsuz istifadənin aradan qaldırılmasına nəzarəti gücləndirməli, itki faizlərinin aşağı salınması üçün təxirəsalınmaz tədbirlər görməlidirlər. Həmçinin sel təhlükəsi olan ərazilərdən keçən elektrik və qaz xətlərinin yerinin dəyişdirilməsi üçün müvafiq işlər davam etdirilməlidir. Şəhər və rayon İcra hakimiyyətləri əkinəyararlı torpaq sahələrindən səmərəli istifadəni diqqət mərkəzində saxlamalı, kənd təsərrüfatı məhsullarının satış bazarlarına çıxarılması üçün məhsul istehsalçılara müvafiq şəraitin yaradılmasını təmin etməlidirlər. Bununla yanaşı, yerlərdə

abadlıq işlərinin keyfiyyətlə aparılmasına, salınmış yaşıllıqların mühafizəsinə, tullantıların vaxtılı-vaxtında yığılmasına, istifadəyə verilmiş xidmət və infrastruktur obyektlərinin normal fəaliyyətlə yanaşı, qorunmasına da xüsusi diqqət yetirilməli, yerlərdə nizam-intizam gücləndirilməlidir.

Ali Məclisin Sədri muxtar respublikanın hüquq-mühafizə orqanları üçün də konkret vəzifələr müəyyənləşdirərək demişdir: "Daxili İşlər Nazirliyi avtonəqliyyat vasitələrinin uçot-qeydiyyat işlərini günün tələbləri səviyyəsində qurmaq, POS-terminallardan istifadə səviyyəsi yaxşılaşdırılmalıdır. Həmçinin yetkinlik yaşına çatmayanlarla profilaktiki işin səmərəliliyi artırılmalıdır. Ədliyyə Nazirliyi qeydiyyat və notariat sahəsində aparılan əməliyyatlarda qanunvericiliyin tələblərinin gözlənilməsinə təmin etməli, bələdiyyələrlə iş, eləcə də onların fəaliyyətinə nəzarətlə bağlı həyata keçirilən təd-

birlərin davamlı xarakter daşmasına nail olmalıdır. Fövqəladə Hallar Nazirliyi istehsalat sahələrində, xüsusilə tikintilərdə mexanizm və avadanlıqların istifadədən əvvəl texniki təhlükəsizlik ekspertizasından keçirilməsinə nail olmalı, tikinti işlərini həyata keçirən məsul şəxslərin ixtisasını təsdiq edən sənədlərin mövcudluğuna nəzarəti gücləndirməli, səfərbərlik ehtiyatlarının yaradılması ilə bağlı vəzifələrin icrasını təmin etməlidir".

Hüquqi maarifləndirmə işinin səviyyəsinin artırılması, vətəndaşların hüquq və vəzifələrinin izah olunmasında yaxından iştirak edilməsi muxtar respublikanın məhkəmə və prokurorluq orqanlarına tapşırılmışdır.

Müsavirədə qeyd olunmuşdur ki, Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiya test bankının daim yenilənməsini və ekspertizasını təşkil etməli, dövlət qulluqçularının reyestrinin formalaşdırılmasını başa çatdırmalıdır.

Kütləvi informasiya vasitələri öz fəaliyyətlərini günün tələbləri səviyyəsində qurmağıdır. İnsanların maarifləndirilməsində kütləvi informasiya vasitələrinin imkanlarından geniş istifadə olunmalı, jurnalistlər gənc nəsilə vətənpərvərlik, yurd sevgisi hissələrini aşılamalıdır. Muxtar respublikamızda fəaliyyət göstərən teleradiolarda yeni veriliş və proqramlar, sənədli və televiziya filmləri hazırlanmalı, qəzetlərdə yeni rubrikalar açılmalı, yaradıcılıq işinin keyfiyyəti yüksəldilməlidir.

Ali Məclisin Sədri qarşıya qoyulmuş vəzifələrin icrasında müsavirə iştirakçlarına uğurlar arzulayaraq demişdir ki, muxtar respublikanın inkişafı bizim hər birimizi düşündürməli, hər bir sahədə məsuliyyət hissi artırılmalı, "Heydər Əliyev ili"ndə daha da səylə çalışmalıyıq.

**Naxçıvan Muxtar Respublikası
Ali Məclisinin mətbuat xidməti**

Gənclər Günü qeyd olunmuşdur

Naxçıvan şəhərindəki "Gənclik" kafesində 2 fevral – Gənclər Günü münasibətilə tədbir keçirilmişdir. Naxçıvan Muxtar Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyinin və Yeni Azərbaycan Partiyası Naxçıvan Muxtar Respublika Təşkilatının Heydər Əliyev adına Gənclər Birliyinin birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən tədbirdə Gənclər və İdman Nazirliyinin Gənclərlə iş şöbəsinin müdiri Cənnəmməd Cənnəmmədov çıxış edərək bu günün tarixindən danışmışdır. Bildirilmişdir ki, 1996-cı il fevralın 2-də Azərbaycan Gənclərinin Birinci Forumunun keçirilməsindən 1 il sonra xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin sərəncamı ilə fevralın 2-si Azərbaycanda Gənclər Günü elan olunmuşdur. Bundan sonra hər il bu tarixin ölkəmizdə Gənclər Günü kimi qeyd edilməsinə başlanmışdır.

Qeyd olunmuşdur ki, əsas ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş dövlət gənclər siyasəti bu gün ölkə başçısı cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Bunun nəticəsidir ki, ölkəmizdə, eləcə də muxtar respublikamızda gənclərin vətənpərvərlik tərbiyəsinin daha da gücləndirilməsi, onların məşğulluğunun təmin edilməsi, yaradıcı

və istedadlı gənclərə, gənc ailələrə dövlət qayğısının artırılması, onların mənzil şəraitlərinin yaxşılaşdırılması, gənclərin dövlət quruculuğu işlərinə cəlb edilməsi istiqamətində mühüm tədbirlər həyata keçirilir.

Bu gün Naxçıvan Muxtar Respublikasında da gənclərin hərtərəfli inkişafı istiqamətində ardıcıl tədbirlər həyata keçirilir. 1995-ci ildən ötən dövr ərzində gənclərin muxtar respublikamızın ictimai-siyasi, iqtisadi və mədəni həyatında fəal iştirakı, sosial problemlərinin həlli, gənc istedadlara dövlət qayğısının artırılması, elm, təhsil, iqtisadiyyat, mədəniyyət, dövlət idarəçiliyi və digər sahələrdə gənclərin irəli çəkilməsi, onların xidmətlərinin qiymətləndirilməsi bütövlükdə gənclərlə iş siyasəti sahəsində həyata keçirilən tədbirlərin əsasını təşkil edir. Muxtar respublikamızda gənclik mərkəzləri, kitabxanalar, mədəniyyət evləri, ali təhsil müəssisələrində yeni tədris korpusları, yeni orta məktəb binaları, olimpiya idman kompleksləri, idman mərkəzləri tikilərək gənclərin istifadəsinə verilir. Eyni zamanda gənclərin asudə vaxtının səmərəli təşkili, yaradıcılıq potensialının üzə çıxarılması da diqqət mərkəzində saxlanılır.

Vurğulanmışdır ki, 2012-ci ildə də muxtar respublikada gənc nəslin hərtərəfli inkişafının təmin edilməsi məqsədilə bədən tərbiyəsi və idman sahəsinin kompleks inkişafı diqqət mərkəzində saxlanılmış, Naxçıvan şəhərindəki Stend və Sportinq Atıcılığı Mərkəzi, Sədərək Rayon Uşaq-Gənclər Şahmat Məktəbinin binası istifadəyə verilmiş, Peyntbol meydançası yaradılmış, bir sıra beynəlxalq əhəmiyyətli idman yarışları təşkil edilmişdir.

Ötən il yanvarın 31-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri "Naxçıvan Muxtar Respublikasında gənc istedadlara dövlət qayğısının artırılması haqqında" Fərman imzalamışdır. Fərmana əsasən, Naxçıvan Muxtar Respublikası Gənc İstedadlarının "Qızıl kitabı" təsis olunmuş, "Qızıl kitab"a adları yazılmış gənc istedadlar üçün təqaüdün verilməsi qaydaları təsdiq edilmişdir. Eyni zamanda Ali Məclis Sədri 2012-ci il 29 mart tarixli Fərmanı ilə muxtar respublikada Gənclər Fondu yaradılmışdır.

2013-cü il muxtar respublikamızda "Heydər Əliyev ili" elan edilmişdir. Bu il hər bir gənc ölkəmizin, eləcə də muxtar respublikamızın inkişafında üzərinə düşən vəzifələri layiqincə yerinə yetirərək ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin siyasi xəttinə sadiqlik göstərməlidir.

Muxtar respublika həyatının müxtəlif sahələrində xüsusi aktivliyi ilə seçilən bir qrup gənc təşkilatçılar tərəfindən qiymətli hədiyyələr verilməmişdir. Çıxış edən gənclər minnətdarlıqlarını bildirmişlər.

Sonra Naxçıvan Dövlət Filarmoniyanın Mahni və Rəqs Ansambllının ifasında müxtəlif musiqi nömrələri səsləndirilmişdir.

Ə. Əzəmət HƏSƏNOV

Naxçıvan Özəl Universiteti TEMPUS proqramı çərçivəsində yeni layihəyə qoşulmuşdur

Üç il müddətində həyata keçiriləcək "Kompüter bilikləri sahəsində milli test mərkəzlərinin yaradılması" layihəsinin təqdimatı ilə əlaqədar Qafqaz Universitetində konfrans keçirilmişdir.

Latviya, Litva, İspaniya, İsveç və Polşa universitetlərinin əməkdaşlığı ilə həyata keçiriləcək bu layihənin yekununda Azərbaycanın müxtəlif universitetlərində sertifikatlaşdırılmış test mərkəzi fəaliyyətə başlayacaqdır. Test mərkəzlərinin Azərbaycanda qurulması üçün yerli mütəxəssislərin yuxarıda qeyd olunan ölkələrin universitetlərinə ezam olunmaları və mövcud təcrübəni öyrənərək Azərbaycanda tətbiqinin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

"Kompüter bilikləri sahəsində milli test mərkəzlərinin yaradılması" layihəsinə həsr olunmuş konfransda Naxçıvan Özəl Universitetini bu ali təhsil ocağının

Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri Gülşən Orucova təmsil etmişdir. Onun TEMPUS proqramı çərçivəsində hazırlanan layihələrdə Naxçıvan Özəl Universitetinin iştirakı barədə məruzəsi dinlənilmişdir. Məruzədə milli test mərkəzlərinin yaradılması layihəsində universitetin rolundan bəhs edilmişdir. Qeyd olunmuşdur ki, layihənin həyata keçirilməsi müddəti ərzində Naxçıvan Özəl Universiteti universitet Kampusunda test mərkəzinin yaradılması, Azərbaycan və Avropada keçiriləcək təlim kurslarında universitetin müvafiq ixtisaslar üzrə müəllimlərinin iştirakının təmin edilməsi, ali məktəbdə Avropa standartlarına uyğun təlim kurslarının təşkili və digər universitetlərlə bu sahədə bilik və təcrübə mübadiləsinin aparılmasını həyata keçirəcəkdir.

Gülnarə ƏZİZƏLİYEVƏ

Babək rayonunda daha iki quruculuq ünvanı

Naxçıvan Muxtar Respublikası Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Dövlət Yangın Təhlükəsizliyi İdarəsinin Babək Rayon Şöbəsi üçün yeni inzibati binanın tikintisi sürətlə aparılır. "Gəmiqaya" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin inşaatçı kollektivi tərəfindən aparılan tikinti işlərinə bir neçə ay əvvəl başlanılıb. Binanın birinci mərtəbəsində qəlib-beton işləri başa çatdırılıb. Yaxın günlərdə ikinci mərtəbənin qəlibi qurularaq betonlama işlərinə başlanılacaq. İnşaatçılar keyfiyyət amilini diqqətdə saxlayır, işi vaxtında yekunlaşdırmaq üçün səylə çalışırlar.

* * *

Babək rayonunun Şəkərabad kəndində kənd mərkəzi üçün yeni bina tikilib. İkimərtəbəli müasir tipli binanın tikinti işlərini "Cahan İnşaat" Tikinti Şirkətinin kollektivi həyata keçirib. Babək Rayon İcra Hakimiyyətindən qəzetimizə verilən məlumatda bildirilib ki, binada əsas işlər başa çatdırılıb. Hazırda inşaatçılar son təməlləmə işləri ilə məşğuldurlar.

Xəbərlər şöbəsi

Naxçıvan Muxtar Respublikası üzrə 2013-cü ilin yanvar ayında verilən təbii qazın miqdarı, təbii qaz satışından toplanan vəsait və ödənilmə faizi barədə məlumat

S/S	Şəhər və rayonlar	Təbii qazın həcmi	Təbii qazın dəyəri (manat)	Daxil olan vəsait (manat)	Ödənilmə faizi
1.	Şahbuz rayonu	771891	77189	77439	100,3
2.	Şərur rayonu	2481169	248117	248916	100,3
3.	Sədərək rayonu	294040	29404	29494	100,3
4.	Culfa rayonu	1533123	153312	153617	100,2
5.	Naxçıvan şəhəri	2840602	284060	284060	100,0
6.	Babək rayonu	2206575	220658	220658	100,0
7.	Ordubad rayonu	1300810	130081	130081	100,0
8.	Kəngərli rayonu	829599	82960	82960	100,0
9.	Muxtar respublikanın müəssisə və təşkilatları	9036567	903450	903054	100,0
Naxçıvan Muxtar Respublikası üzrə cəmi:		21294376	2129231	2130279	100,0

Naxçıvan Muxtar Respublikasının Dövlət Energetika Agentliyi üzrə 2013-cü ilin yanvar ayında verilən elektrik enerjisinin miqdarı, elektrik enerjisi satışından toplanan vəsait və ödənilmə faizi barədə məlumat

S/Nö	Şəhər və rayonlar	Verilən elektrik enerjisinin miqdarı (min kvtsaat)	Elektrik enerjisinin dəyəri (min manat)	Toplanan vəsait (min manat)	Ödənilmə faizi (%)
1.	Ordubad rayonu	1159	69.5	70.5	101,4
2.	Culfa rayonu	1290	77.4	78.3	101,2
3.	Şahbuz rayonu	434	26.0	26.3	101,2
4.	Kəngərli rayonu	572	34.3	34.6	100,9
5.	Sədərək rayonu	315	18.9	19.0	100,5
6.	Babək rayonu	1780	106.8	107.0	100,2
7.	Naxçıvan şəhəri	3216	193.0	193.2	100,1
8.	Şərur rayonu	1851	111.1	111.1	100,0
9.	Muxtar respublikanın müəssisə və təşkilatları	16531	991.9	918.9	92,6
Naxçıvan Muxtar Respublikası üzrə cəmi:		27148	1628.9	1558.9	95,7

Qeyd: Yanvar ayında texniki itki nəzərə alınmaqla daxil olan 27 milyon 148 min kilovat-saat elektrik enerjisinin dəyəri 1 milyon 628 min 900 manat olmuş, cəmi 1 milyon 558 min 900 manat vəsait toplanmışdır ki, bu da istifadə olunan enerjinin dəyərinin 95,7 faizini təşkil edir.

Yazıçı Əkrəm Naibovun Rusiyanın “Drujba narodov” jurnalında dərc olunan “Daş yuxular” romanı Naxçıvan ictimaiyyəti tərəfindən də etirazla qarşılanmış, böyük hiddətlə ictimai qınağa səbəb olmuşdur. Bununla əlaqədar redaksiyamıza məktublər daxil olmuşdur. Onlardan bir neçəsini oxucularımıza təqdim edirik.

“Daş yuxular”da sayıqlama və ya genetik erməniliyin təzahürü

Xalq yazıçısı Əkrəm Əylislinin Rusiyanın “Drujba narodov” jurnalında çap olunmuş “Daş yuxular” romanı 20 ildən artıq blokada şəraitində yaşayan Naxçıvan Muxtar Respublikasının hər bir ziyalisini dərinəndən qəzəbləndirib.

Azərbaycanın çörəyini yeyib, suyunu içən, onun ən yüksək mükafatlarına sahiblənən, ancaq fürsət düşən kimi Azərbaycanca düşmən mövqedə dayanən, Azərbaycan xalqını təhqir edən bu adamı dindirən damarlarında axan erməni qanıdır. Gözəl bir məsəl var: “Kim özünü hansı millətdən hiss edirsə, o, elə həmin millətə məxsusdur”. Belə görünür ki, yanvar ayının 30-da ANS telekanalında anasının erməni məhəlləsindən olduğunu sıxıla-sıxıla bəyan edən yazıçı, özünün qanına hansı qanın qarışdığını aydın deməyə cəsarət etməmişdir. Bu gün sosial şəbəkələrdə romanın ayrı-ayrı parçaları haqqında söhbət gedərkən bir həqiqəti aydınca dərk etdik ki, Əkrəm Əylisli “Xocalı soyqırımı”nı törətməklə fəxr edən erməni havadarlarına canıyananlıq edərək Azərbaycan xalqını alçaltmağı, aşağılamağı öz qarşısına məqsəd qoyub. Ermənilərin xalqımıza qarşı törətdiyi vəhşilikləri Əkrəm Əylisli nə əcəb görmək istəmir? Kim olmasa da, Əkrəm Əylisli “mədəni xalq” adlandırdığı erməni ədəbiyyatına yaxşı bələddir. Heç sübhəsiz ki, o, bir cəbhədə birləşdiyi əqidə dostu, xalqımızın qəddar düşməni Zori Balayanın Xocalıdakı hadisələrlə bağlı yazdığı romanını bir neçə dəfə oxuyub. Zori Balayan yazır ki, “Xocalıda Xaçaturla bir evə girdik. 13 yaşlı bir türkü divara mismarlanmış gördük. Xaçatur uşağın anasının kəsilməmiş döşünü uşağın ağzına soxub “bu da sənə üçün əmzik olsun”, – dedi. Sonra da həmin uşağın dərisini soymağa başladıq. Ancaq bu türk balası 7 dəqiqə bu işgəncəyə dözdü. Həmin uşağın ətinə doğrayıb itlərə atdıq. Bu oyunu Xocalıda həmin gün bir neçə evdə çıxartdıq”.

Əkrəm Əylisli erməni daşnaklarının bu vəhşiliklərini niyə Azərbaycan xalqının adına çıxmaq istəyir? Erməni Levon Məlik Şahnazaryan “Ermənistanın səsi”ndə deyib ki, “Əkrəm Əylisli 100 ildə Türkiyənin, 20 ildə Azərbaycanın etmədiyini etdi – həqiqəti söylədi”. Bu, hansı həqiqətdir? Əsər ona görə ermənilərə xoş gəlir ki, Əkrəm Əylisli romanda müxtəlif adlarla Azərbaycanın görkəmli alimlərinə, yazıçılara, hətta dövlət xadimlərinə qarşı da aşağılayıcı münasibət bəsləyir. Halbuki

Əkrəm Əylisli o insanlar haqqında vaxtı ilə efilərdə, mətbuatda yerə-göyə sığmayan sözlər demişdi.

Əkrəmin romanında təkcə xalqımıza qarşı deyil, bütün türk dünyasına, müsəlman dünyasına qarşı nifrət, qəzəb vulkan kimi püskürür. Onun əsərlərində yazıcının prototipi olan buzbulanlı Sadıq bu gün şöhrət zirvəsinə qalxıb Saday Sadıqlı kimi tanıdan sonra deyir ki, “Artıq o, azərbaycanlı olmaqdən utanıb, xəcalət çəkir”. Görünür, Azərbaycanın ən yüksək adlarına layiq görülən Əkrəm Əylisli bundan sonra erməni qardaşlarının himayəsi ilə daha böyük mükafatlara iddialıdır. Bu arzuya çatmaq üçün olmayan ləyaqətini, şərəfini erməni diğasının ayağı altına atan Əkrəm Əylisli açıq-aşkar xəyanət yolunu tutub. Bu yol erməni xəstəliyinə, erməni virusuna yoluxanların yoludur. Azərbaycanın heç bir ləyaqətli övladı bu şərəfsiz missiyanı öz üzərinə götürməzdi. Ermənilər tərəfindən Azərbaycan xalqına qarşı törədilən amansız qətləmin – Xocalı faciəsinin dünyanın bir çox ölkələrində, o cümlədən Amerika Birləşmiş Ştatlarının ayrı-ayrı ştatlarında tanındığı bir dövrdə iddianın böyüklüyünə baxın: Xocalı faciəsinin dünyanın aparıcı ölkələri tanıyır, Əkrəm Əylisli tanımaq istəmir. Ötən əsrin əvvəllərində böyük ədib Məmməd Səid Ordubadi erməni zülmünün həddi-hesabı olmadığını, tökülən azərbaycanlı qanlarının axar çayların rəngini dəyişdiyini özünün məşhur “Qanlı sənələr” əsərində, özü də şahid ifadələri ilə yazırdısa, ondan 90 il ötdəndən sonra arxiv materiallarına yox, erməni nəvəsinin nağıllarına inanən Əkrəm Əylisli sübut etməyə çalışır ki, sən demə, bu qanlar türk yox, erməni qanıymış. Bundan da böyük xəyanət ola bilməz!

Bütün tarix boyu yazıcının bir əməli olub: əlinə qələm götürüb xalqa xidmət etmək. Əkrəm Əylisli əlinə qələm götürəndən Azərbaycan xalqına xəyanət yolunu tutub. Belə bir adamın Azərbaycanın Xalq yazıçısı adını daşımağa mənəvi haqqı yoxdur.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Yazıçılar Birliyi “Daş yuxular” romanını Azərbaycan xalqını aşağılayan cizmə-qara kimi rədd edərək bildirir ki, bədii əsərdən çox, siyasi sifariş məhsulu olan bu əsər və onun erməni müəllifi layiq olduğu qiyməti almalı, Azərbaycan xalqının nifrəti ilə damğalanmalıdır.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Yazıçılar Birliyi

Xalq və tarix qarşısında xəyanət

Müstəqil Azərbaycan dövlətinin sürətlə inkişaf etməsindən narahat olan qara qüvvələr ölkəmizə və xalqımıza qarşı obyektiv olmayan, tariximizi saxtalaşdırmaq niyyətlərini gizlədə bilmirlər. Belə bir məsuliyyətli məqamda dövlət müstəqilliyimizi, tariximizi, real gerçəkliyimizi ikili standartlara əsaslanan qərəzli, uydurma bəyanatlardan, yad nəzərlərdən qorumaq statusundan və siyasi mövqeyindən asılı olmayaraq, hər bir Azərbaycan vətəndaşının borcudur. Bütün bunların əksinə olan Əkrəm Əylislinin “Daş yuxular” romanı ölkəmizin uzaq və yaxın tarixinin qəsdən saxtalaşdırılması üzərində qurulmuşdur. Bu, Azərbaycan vətəndaşı olan və “Xalq yazıçısı” adını daşıyan yazıçıya heç cür yaraşmayan, milli mövqedən uzaq uydurma fikirləri ifadə edən, nəticə etibarilə, mənsub olduğu xalqa öz içindən xain zərbəsi vuran bir əsərdir. Qırx ildən çoxdur ki, Əylisdəki Azərbaycan ruhundan yazan Əkrəm Əylisli birləşən-əylisdən – Buzbulaqdan erməni mənbələrinə əsaslanan mövqeyə keçməklə özünü və bunaqədərki bütün yaradıcılığını inkar etmişdir. Əkrəmin yazdıqları çar Rusiyasının və sovet dövlətinin çirkin oyunlarının icraçıları olan ermənilərin Bakıda, Sumqayıtda və ... Əylisdə törətdikləri məqsədlə qətləmləri ört-basdır etməyə yönəldilmişdir.

“Daş yuxular”da istinad olunan tarixi mənbələr də erməni müəlliflərinin, ermənipərəst uydurmaçıların formalaşdırdıqları saxta qaynaqlardır. Bu mənbələrdəki fikirlərin və Əkrəmin baxışlarının nə qədər yanlış olduğunu, ermənilərin hansı dərəcədə qəddar olduqlarını dəqiq və aydın şəkildə təsvir etmək üçün Məmməd Səid Ordubadinin Ordubad şəhərində yaşayarkən 1906-cı ildə yazıb, 1911-ci ildə Bakıda nəşr etdirdiyi “Qanlı sənələr” əsərindəki qədim Azərbaycan şəhəri İrəvandan başlanıb Naxçıvanı, Cəbrayıl, Şuşa-Cavanşir qəzalarını, Gəncəbasarı və nəhayət, Bakını əhatə edən geniş ərazilərdə törətdikləri qanlı əhvalatların təsvirinə nəzər salmaq kifayətdir. Böyük ədib İrəvandan təlimat almış Ağulış erməni ordu komandanı Aşotun başçılığı ilə regionda törədilən və insanlığa sığmayan vəhşilikləri özünün də müşahidələrinə əsasən, olduğu kimi təqdim etmişdir. Əkrəm Əylislinin müdafiə etdiyi, günahsız və humanist kimi qələmə verdiyi ermənilərin Ordubad-Zəngəzur ətrafında törətdikləri yüzlərlə hadisələrdən biri Məmməd Səid Ordubadinin “Qanlı sənələr” əsərində aşağıdakı kimi öz əksini tapmışdır: “Saqqarsuyun ətrafında bir qan çanağı göründü..., daşın bir tərəfindən damcı-damcı qan sızdı. Daşların arasında isə 62 nəfər övrət və uşaq cənəzəsi bir-biri üstə qalaq-qalaq tökülmüşdü... qadın cəsədlərinin arasında bir şırıltı eşidildi. İki qiçələrindən yaralanıb bihuş düşmüş bir övrətin həyat ilə ölüm arasındakı ahuzarı meydana çıxdı. Zavallı bu sözləri söylədi: – Molla Həsən Əfəndinin yanında olan biz övrət tayfaları o mərhumun doğrandığını görüb qaçaraq bu daşların arasına pənah gətirdik. Bir dəstə erməni gəlib bu qətl olmaqları bu hala qoydu... Həsən Əfəndinin qətl yerindən bir az şimala qarşı bir palaz parçası göründüsə də, camaatı büsbütün ağlatdı. Zira, palazı

kənar etdikdə 15 nəfər üzündə çiçək, yəni abilə əlaməti sönməmiş körpə çocuqların kəsilməmiş başları və bir para bir-birilə qarışmış başlar və bədənlər göründü. Cənub سمتdə həddən artıq övrət-uşaq bədənləri tökülmüşdü”.

Məmməd Səid Ordubadinin qələmə aldığı bu dəhşətli qanlı hadisələr “daş yuxuların” görüntüləri deyil, tarixin daş yaddaşına həkk olunmuş real-lıqlardır. Bu qəbildən olan yüzlərlə faktlar və çoxsaylı tutarlı mənbələr ola-ola Əkrəm “Daş yuxular” əsərindəki “ermənilər yox, bir özümüz pisik”, “ermənilər tərəfdən müsəlmanlardakı qədər qəddarlıq heç vaxt görünməmişdir” kimi əsassız iddiaları Azərbaycan ədəbiyyatında bu gündə də görünməmiş xəyanət və şərəfsizlik nümunəsidir.

“Daş yuxular” heç bir tənqidə dözmür. O, ictimai-siyasi cəhətdən zərərli və bədii cəhətdən zəif əsərdir. Bu əsərdə, hər şeydən əvvəl, publisist yanaşmalar aparıcıdır. Müəllifin içindəki kin və qəzəb ruhu onun hadisələrə bədillik səviyyəsində yazıçı olaraq yanaşmasına imkan verməmişdir. “Daş yuxular” əsəri birtərəfli qayda ermənilərin haqsız mövqelərinin müdafiəsinə xidmət edir. Burada orta mövqə düşüncəsi də yoxdur. Roman-daki Saday Sadıqlı obrazı da Əkrəmin “Adamlar və ağaclar” silsiləsindəki buzbulanlı Sadıqdan fərqli olaraq, kilsələrin dərin xiffətini çəkən, zahiri obyektivlik pərdəsi altında ermənilərin mövqeyində dayanar surətdir. Saday Sadıqlıdakı güclü ermənipərəstlik ruhu, aşırı həddə çatan kilsə təəssübkeşliyi, müəllif bunu gizlətməyə çalışsa da, bu surətin ən azı azərbaycanlı tərəfi ağır gəlməyən qarışıq soykökə malik obraz olduğunu düşünməyə əsas verir.

Əkrəm Əylislinin ermənipərəst mövqeyinin nəyə əsaslandığı, hansı hədəflərə hesablandıqı anlaşılmazdır və qəbul edilməzdir. Buna görə də “Daş yuxular” əsəri Azərbaycanı müvəqqəti ictimai-siyasi sabitliyi pozmağa, qarışıqlıq salmağa ədəbiyyat cinahından yönəldilmiş xəyanət və arxadan zərbədir.

Bu, Azərbaycan tarixinə və ümumiyyətlə, tarixə, o cümlədən müasir gerçəkliyə zidd olan, xalqa xəyanətə hesablandırılmış hərəkdir. Fəaliyyəti Azərbaycan dövləti tərəfindən kifayət qədər yüksək dəyərləndirilən Əkrəm Əylislinin “Daş yuxular” əsəri ilə uzaqlarda daha nələrə iddia etməsinin arxasında xalqın inamını və etimadını itirmək kimi faciəli bir aqibət dayanır. Əsl ədəbiyyat adamı üçün bundan ağır heç bir cəza ola bilməz. Ona görə də Azərbaycan xalqının tarixi, taleyi və müasir həyatı ilə heç cür uyğun gəlməyən, reallığı əks etdirməyən mövqeyinin və baxışlarının müqabilində xalq qarşısında da, tarix və ədəbiyyat qarşısında da cavabdehlik və məsuliyyət Əkrəm Əylislinin özünün üzərində qalır. “Daş yuxular” əsərində yazılanlarla “Xalq yazıçısı” adı bir araya sığmır. Bu haqda hamıdan çox Əkrəm Əylisli özü fikirləşməli, xalqa xəyanətin aqibətini düşünməlidir.

İsa HƏBİBBƏYLİ
Naxçıvan Dövlət Universitetinin rektoru,
akademik

Erməniyə xidmətin Əkrəm nümunəsi

Biz – Naxçıvan Muxtar Respublikasının ziyalıları, mətbuat və mədəniyyət işçiləri Əkrəm Əylislinin Rusiyanın “Drujba narodov” jurnalında dərc olunmuş “Daş yuxular” əsərini kəskin hiddətlə qarşılayır, bu əsəri yazıçı adını daşımağa layiq olmayan bir adamın xalqımıza qarşı növbəti xəyanəti kimi qəbul edirik.

Əkrəm Əylisli öz xislətindəki nadanlığı, mənaviyyətə ziddiyyəti, genindəki erməniliyi bu əsərdə təkcə nümayiş etdirməmiş, bununla yanaşı, qanıqan, uşaq qatili olan ermənilərə yeni bir Andronik abidəsi ucaltmağa cəhd göstərmişdir. Buna həddindən artıq sevinən ermənilər Əkrəm Əylislinin timsalında “Xocalıda türk qanı axdıqca mən bir erməni yazıçısı olaraq rahatlıq tapırdım”, – deyən ikinci bir Zori Balayan qazandılar. “Daş yuxular” dərc olunar-olunmaz erməni mətbuatı “Azərbaycanda ikinci Zori Balayan – bu, Əkrəm Əylisli akberimizdir” bəyanatını verdi. Bizcə, tarixdə bundan alçaldıcı, insanın şərəfini iki qəpiklik edən ikinci bir hadisə olmamışdır. Belə əqidəsiz “yazıçı”nın “Xalq yazıçısı” adını daşması mümkün deyil.

İki əsrdən artıq xalqımızın başına müsibətlər gətirən, Bakıda, Naxçıvanda, Şamaxıda, Qubada, Xocalıda qətləmlər törədən, tarixi torpaqlarımızda özlərinə dövlət quran, ərazilərimizin 20 faizini

işğal edən erməniləri “Daş yuxular”da ideallaşdırmaq, gerçək tarixi saxtalaşdırmaq Vətənimizə, şəhidlərimizin ruhuna arxadan vurulan zərbədir. “Daş yuxular” daşların danışıqları yuxular deyil. Bu, ermənilərə rəğbət bəsləyən bir buyruq qulunun erməni əcdadlarının yuxuları və sayıqlamalarıdır. Bu əsər Azərbaycan ədəbiyyatına qara bir ləkədir. Vətən daşı olmayan, heç vaxt vətəndaş ola bilməz. Əkrəm Əylisli üzündən artıq “Daş yuxular” əsərini yazmaqla Azərbaycana da, Naxçıvana da, çörəyini yeyib, suyunu içdiyi qədim oğuz yurdu olan Əylis kəndinə də xəyanət etdi. Vətən, doğma torpaq heç vaxt belə xəyanətləri bağışlamır.

Azərbaycan xalqına nifrət edərək onu aşağılayan, düşmən dəyirmanına su tökən, öz simasızlığı ilə ziyalı adına ləkə gətirən Əkrəm Əylisli azərbaycanlı kimi şərəfli adı daşımağa layiq deyil. Bu gün onun layiq olduğu bir şey var: Azərbaycan xalqının nifrəti.

İmzalar: *Aytəkin Qəhrəmanova, Kamran Quliyev, Ülviyyə Həmzəyeva, Tural Səfərov, Nizami Rəhimov, Rövşən Hüseynov, Elxan Yurd-oğlu, Elmur Kəlbizadə, Qafar Qərib, Həsənalı Eyyazlı, Əbülfəz Əsgəri, Yazgül Rzayeva, Sərxəvət Kəngərli, Samirə Şaxtixinskaya, Aida Allah-verdiyeva, Həmid Əliyev, Aygün Hüseynova, Namiq Məmmədov.*

Xalqa ağır xəyanət...

Xalq yazıçısı Əkrəm Əylislinin xalqına xəyanət etməsindən təsirlənərək...

Bir imarət tikdirdi Əylisdə dövlət sənə, “İstiqlal”ı Öndərim taxdı kirli sinəyə. “Xalq yazıçısı” oldun xaçpərəst xislətinlə, Sevmişdi xalqım səni, sevirdi hərəratlə, Sən buna cavab verdin təhqirlə, xəyanətlə.

Səni “Millət vəkili” etdi Culfa, Ordubad, Bir kibrit qutusu tək yeri etmədin abad. “Daş yuxusu” əsərin hər şeyi etdi bərbad, Sevmişdi xalqım səni, sevirdi hərəratlə, Sən buna cavab verdin təhqirlə, xəyanətlə.

Naxçıvanda, Qubada, Şamaxı, Ərzurumda, Daşaltı, Xocalıda, İqdirdə, Zəngilanda, Bakıda, kəndlərdə, Şuşada, Adanada Ermənilər törədən soyqırımın unuttun, Sən qatili məzlumdan cəfakəş, uca tutdun.

Səni bir əşya kimi, demək, satın aldılar, Ömrünün bu çağında rüsvay hala saldılar. “Zori balayanlara taysan” deyir xalq sənə

Niyə haqqı unuttun, niyə dedin mənə nə? Əkrəmiyan adını yazdırdın öz sinəyə.

Başları kəsilənlər sənəni doğman deyilmi? Sinəsi kəsilənlər bacın, anan deyilmi? Süngüyə taxılanlar sənəni balan deyilmi? Sən öz yox vicdanının səsinə bir qulaq as, Bu qədər ədalətdən, haqdan kənar iş olmaz!

Ədalətə xəyanət, həqiqətə xəyanət, Xəyanət eylədin sən bunu düşünərəkədən. Sən şəhid ruhlarına eyləmişən xəyanət, Bu Vətəndə bu gündən sən vətəndaş deyilsən, Şəhid verən analar keçməz sən keçən yerdən.

Damarında müsəlman qanı axırsa sənəni, Niyə dəyirmanına su tökürsən düşmənin? Ermənəsənsə əgər, söylə, qoy bilsin ellər. Get Bakıdan, Əylisdən, get Gorusa, Sisyana Sən milləti yandırdın, diri-diri yansana!..

Fərrux NAĞİZADƏ
Ordubad rayonu, müharibə veterani

ŞƏRQ qapısı

Baş redaktor:
TURAL SƏFƏROV

Ünvan: AZ-7000,
Naxçıvan şəhəri, “Təbriz” küçəsi, 1.
Telefonlar: Məsul katib: 545-62-47
Şöbələr: 545-81-44, 545-51-18
Müxbirlər: 545-75-21, Faks: 544-52-52
E-mail: serqqapisi@nakhchivan.az

Qeydiyyat №: 575

Əlyazmalara cavab verilmir
və onlar geri qaytarılmır

Nömrəyə məsul: Sara Əzimova

Qəzet redaksiyanın kompyuter mərkəzində yığılıb, səhifələnib və “Əcəmi” NPB-də ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.

Tiraj: 3940. Sifariş № 128